

Előfizetési ár:

Egész évre	— 4 K.
Fél évre	— 2 K.
Negyed évre	— 1 K.
Egyes szám	— 20 f.

Felelős szerkesztő:

SUGÁR KÁROLY
m. k. főerdőmérnök.

Főmunkatárs:

BALOGH ERNŐ
m. k. főerdőmérnök.

AZ ERDŐ

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői,
erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszerezes egységgel számíthatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az állásjelentést és kereslet rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címen Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Az áterdőlésről. (Béky Albert.)

A dámvadak és vadsertések járványos betegsége (dr. Kukuljević József.)

Egy hasznos rovarpusztító szárnyas meghonosításáról. (Gy. Gy. K.)
Gazdasági tanácsadó: Méhes felállítására és a méhek tavaszi gondozása. (—h.)

Különfelek: Kinevezések. — Köszönetnyilvánítás. — Nyugdíjbiztosítások. — A magyar gólyák. — A madarak életkora. — A sünnről. — Európa léghajó-flottája. — Bizonyíték. — Ellenkező hatás.

Hivatalos közlemények: «Az Erdő» című lap kezelése ügyében. Szerkesztői üzenetek.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Tárca: Szomszédok. (Bársony István.)

Az áterdőlésről.

Irta: Béky Albert m. kir. főerdőmérnök.

Bármilyen növényt vegyünk is szemügyre, nyilvánvalóvá válik az az igazság, hogy akadálytalan, egészséges, erőteljes fejlődéséhez mind a talajban mind pedig kint a levegőben bizonyos területre, térfogatra van szüksége. E tekintetben, ahány növény, majdnem annyiféle az igénye is. Ezért ritkítjuk meg vagy kigyomlálással vagy kiollózással a sűrűen kelt facsemetéket; ezért teszi ugyanezt a kertészkedő palántáival s ezért hagyjuk pl. a kukoriczát lépésnyire és nem sűrűbben egymástól, mert nem a több szár, hanem a jól fejlett szár adja a bő termést.

Tudjuk mindnyájan, hogy a vágható korú erdőben sokkal kevesebb az ugyanazon területen levő faegyedek száma, mint volt fiatal és közepes korban. Az előre-bocsátottak után és egyszerű következtetéssel feltehető az a kérdés, hogy ha ültetünk, miért ültetünk egy holdra 2—3000 csemetét, mikor a vágás alá kerülő erdőben ennek csak mintegy tizedrésze kerülhet majd fejsze alá, mert a többi — nem lévén fejlődéséhez elég tér — időközben kipusztul? A felelet erre egyszerű: 1. Ha kezdettől fogva csak annyi faegyed (csemetét) tűrnénk meg bizonyos területen, a mennyi rajta vágható korban jól elfér, akkor a fák ágasan-bogasan nőnének fel s tűzifánál alig használhatnánk ki belőlük egyebet.

2. A vágható korbeltől törzsszám fanem és termőhely szerint változván, nem tudhatjuk, hogy mennyi csemetét ültessünk vagy hagyjunk meg fiatal korban annál kevésbé, mert időközben ki is vész belőlük. 3. Fiatal és közepes korban a fák nem árnyékolnak be a talajt, a mi miatt az elvadulna, elsilányodnék.

Ezen okoknak egyike is elegendő arra, hogy fiatal korban több faegyedet neveljünk, mint a mennyi vágható korban alkotni fogja az erdőt. Ez a több egyed, a mit pénzzel (ültetéssel vagy vetéssel) kell megteremtteni s aztán ott pusztul, ott vész az erdőben, hogy úgy mondjam szükséges rossz. A hol azonban ezeket a kivészésre ítélt fákat nem hagyják az erdőben elkorhadni, hanem annak idején (áterdőléssel) kihasználják, ott ezekből kétszeres haszon is származik: egyik a kivágott fa értékéből s a másik abból, hogy a lábán maradt faegyedek több helyhez jutván jobban gyarapodnak.

A fölös fáknak a faállományból való kivészése t. i. nem történik az élve maradókra való hatás nélkül. Milyet a fák galyai növekvés közben összeérnek, megkezdődik a szomszédok között a levegőben a világosság s a talajban a táplálékért való küzdelem. Valóságos életre-halálra szóló harc ez, melyben először a fáknak árnyékba kerülő alsóbb galyai száradnak le, miközben a fák mindinkább fölfelé törekednek növekedésben. Így jutnak a galyak alulról fölfelé fokozatosan elszáradáshoz, így tisztul meg tőlük a fa törzse s lesz belőle műszaki célokra alkalmas anyag.

A küzdelemben a gyengébb életképességű faegyedek egymás után maradnak el magassági növekedésben, míg nem az erősebb szomszédok alá kerülve, a világosság, az éltető napfény elvesztése folytán kipusztulnak. Egyenletesen sűrű záródású állományokban a világosság után való törekvés olyan erős, hogy a fák szinte csak a csúcsaikat növesztik, míg ezalatt a koronát alkotó ágak, galyak elsorvadnak annyira, hogy a korona végül alig terjed ki a fatörzs egytizedére. Gondolkozzunk csak ennél a körülménynél egy kissé. Ahhoz, hogy a fa (mint akármelyik élő lény is) megfelelően tudjon táplálkozni, növekedni — s a gazda szempontjából — anyagot termelni, szervekre, még pedig elegendő szerve van szüksége. A fa szervei a gyökerek és levelek, előb-

biek a talajból, utóbbiak a levegőből veszik a táplálékot; működésük szorosan kapcsolatos s egymástól függésben levő, a minék következményeként a közös tevékenységhez mért erejük, fejlettségük is egyenlő. Ha kevés a galy s rajta a levél, kevés a gyökér is. A magában álló, szabadon fejlődött fa csaknem földig galyas; ennek állapota tehát az a határ, a meddig minden fa fejlesztené szerveit, ha saját tetszése szerint tehetné. Milyen messzire van ettől a sűrű záródásban, élet-halál harcban felnőtt, aránylag kalapnyi koronájú fa! Szerfelett kevés szerv s ennek révén csekély anyagtermelés az, a mit az előtár s nem jó gazda az, a ki — ha a körülmények arra valók — nem igyekszik ezen segíteni.

Szedjük csak össze csomóba az eddig elmondottak velejét: *Az erdőnek záródnak kell lenni, hogy ágtól tiszta törzsekkel neveljen s hogy árnyában a talaj jó termőerőben legyen, de másrészt nem szabad olyan sűrűnek lennie, hogy benne a fák szorongván, ne termelhessenek arra való szervek hiánya miatt elegendő faanyagot.*

Két ellentétes szempont találkozik itt, a melynek kiegyenlítése az erdőnevelő egyik legszebb feladata az erre irányuló tevékenység pedig a czimben szereplő áterdülés.

Az érdőtenyésztés terén folytatott újabb vizsgálódások arra a megállapításra vezettek, hogy mind az ágtól tiszta fatörzs nevelése, mind pedig a lehető legtöbb faanyag termelése szempontjából általában legmegfelelőbb, ha a fák koronája azok felső harmadát-negyedét foglalja el. Ha ilyen fákba alkotott, záródott állományunk van, elértük célunkat, melyhez az áterdülés vezet.

Az áterdülés munkájának gyakorlati végrehajtása nem olyan egyszerű és könnyű dolog, hogy azt reá lehetne a favágóra bízni, röviden utasítván az ebben vagy abban az erdőrésztben való ilyenmő fatermelésre, ámbár én már szolgáltam olyan uradalomban, a hol — évek során át dolgozván benne — állandó, értelmes favágók előzetes kijelölés nélkül maguk válogatták ki az áterdüléssel kiszedendő faegyedeket és nem volt benne számottevő hiba.

Kivételes körülményektől eltekintve tehát, főleg a hol az áterdülés csak kezdetén van, az legyen a rendszer, hogy a kiszedendő törzseket a vágás megkezdése előtt előre jelöljük ki. Ennél a munkánál a fák koronájának s általában galyzatának fejlettsége, elhelyezkedése lévén az irányadónk lombos erdőben, a téli időszak alatt végzendő áterdülés kijelölését czélszerű ősszel elvégezni, míg a levél a fákon van, mert télen messziről nem igen lehet a száraz ágat az élőtől megkülönböztetni s maga az erdő záródottsága s a fakoronák helyzete is nehezebben ítéltető meg.

Az a kérdés most már, hogy hol, t. i. milyen faállományban van helyén az áterdülés s hogy járunk el a kivágandó egyedek kijelölésénél. A feleletet rá csak az erdőben adhatjuk meg; menjünk ki tehát képzeletben oda.

Azokat a fiatal faállományokat, a melyek még nem záródtak vagy az idősebbek közül is a gyéreseket és a fejlődésben már megakadtakat, a melyek az áterdüléssel rajtuk ütött rést, már nem tudnák benőni, valamint a legközelebbi jövőben (tiz éven belül) rendes vágásra (végleges kihasználásra) kerülőket teljesen figyelmen

TÁRCZA.

Szomszédok.

Irta: Bársony István.

A ki azt hinné, hogy a Parittyás-pusztá éppén anynyira van a Tengelytörő-tanyától, mint emez amattól: ugyancsak csalódnék. Mert a Parittyás fönt van a dombtetőn, a Tengelytörő ellenben lent a völgy fenekén; az pedig örök igazság marad, hogy felülről lefelé könnyebb, mint alulról fölfelé. Karvaly Bertalan e szerint lent lehetett Bodor Ferinél egy félóra alatt is; holott Bodor Feri föl nem kerülhetett a dombra háromnegyed óránál hamarabb. Sőt még akkor is az időjárástól függött a dolog, mert ha elkövetkeztek az őszi esők, akkor bizony az agyagos kapaszkodókon néha többet ácsoroghatott a kocsi, mint a mennyit haladt, úgy beragadt a vendégmarasztó, utast nyugtató sárba.

Ezen a témán állandó patvarkodása volt a két szittyá agglegénynek. Mert ámbár szomszédbirtokosok voltak és igen szerették egymást: mégis ritkán történt, hogy összekerültek. Bodor egyre szidta Karvalyt, hogy azt mondja: «Az a Mátyás király restje még azt várná, hogy én kapaszkodjam minduntalan a hegyre; pedig ha elbotlik

odafönt, hozzámig gurul az ebadta!» — Karvaly meg így felelt: «Jaj, pajtás, teneked sokkal könnyebb. Mert ha becsipünk kettesben: te lefelé, mindjárt otthon lehetsz én tőlem; hanem én akár odakint hálhatok, a mikor az agyagsár nem ereszt fölfelé, kivált sötétel, tudod!»

Akár igazán így járt az eszök, akár csak tetették magukat, annyi bizonyos, hogy veszekedtek miatta; de persze, nem haragosan, csak úgy évődve. Két-három hetenként egyszer megkivánták egymást, s olyankor gyalogpostás üzengetéssel próbálta mindegyik a másikmagához édesgetni egy pohár borocskára, a miből rendt szerint több is lett. A ki szomjasabb volt, az aztán engedett, s elindult. (Otthon, magában, csak nem koczingathatott.) Ugyis tudni való volt, hogy máskor meg majd a másik lesz szomjasabb...

Most éppén Karvaly Bertalan szánta rá magát, hogy: lesz, a mi lesz, de ő ezt a remeteéletet egy kicsit megszakítja és lemegy Bodorhoz; ugyis tudakozódnia akart tőle az egyik új cselédjéről, a ki azelőtt odalent volt béres a Tengelytörőn.

Ámbár már késő délután volt s a novemberi köd is ereszkedett: nem sokat tétovázott. Annyi bizonyos, hogy ha a dombról lejut, a faszorba kerül s az elvezeti a Tengelytörőig még akkor is, ha kocsi-lovastól együtt

kívül hagyván, belépünk egy fiatal, de már záródott állományba. Keresztül-kasul járogatva megszemléljük az erdő boltozatát alkotó fák törzsét és ágazatát s ha azt látjuk, hogy a korona még nem szorult vissza az egész famagasságnak mintegy $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ -ére, hanem még ezen alul is vannak élő galyak, akkor még nem érkezett el az áterdülés ideje. E bejárás és mérlegelésnél ne feledjük azonban sohasem, hogy az erdő nem egyenletes. Egyik helyen sűrűbb, másikon ritkább; néhol jobb a talaj s itt hamarabb fejlődnek a fák; helyenként sűrű csoportok váltakoznak hézagos helyekkel, másutt egyenletes az egyedek eloszlása stb. s így esetleg találhatunk foltokat vagy sok csoportot, a melynél helyén való a beavatkozás.

Gazdálkodásról lévén szó (nem kísérletezésről vagy növénytan tanulmányozásról stb.) ezután eldöntjük azt, hogy a kihasználható faanyagból megtérülnek-e az áterdülés költségei vagy sem, mert bár — mint említém — e műveletnek a megmaradó állományban is nyilvánul haszna, de ezt tiszta haszonnak szeretjük tekinteni. Ha számvetésünk veszteséget mutat, akkor odázuk el a munkát jobb időkre.

Tekintsünk meg ezután egy ugyancsak záródott, közepes korú állományt, a melynél meg azt fogjuk tapasztalni, hogy az áterdülésnek már hamarabb kellett volna megtörténnie, mert itt a fák már ugyancsak szorúlnak, nyurgák, koronájuk kicsi. Itt — tartva a közmondást, hogy «jobb későn, mint soha» — segítsünk az állományon s erdőljük át. Bátran ki lehet mondani, hogy nincsen olyan közepes korú faállomány, a mely — ha még nem volt — nem sóvárogná az áterdülést, ha tel-

jes egészében nem is, de foltonként, csoportonként bizonyosan.

A leírtak szerint eljárva és gondolkodva meg lehet állapítani, hogy valamely kérdéses faállomány (egész teljességében, vagy pedig csak részleteiben) érett-e már az áterdülésre s ha igenlő elhatározásunkat pénzbeli eredmény is támogatja, akkor vonakodás nélkül engedjük be az erdőbe a fejszét, mert nem olyan «ördögi mesterség» az áterdülés sem, hogy kellő körültekintéssel el ne végezhetnénk jól, ha soha sem láttuk is.

Az áterdülés alá vett erdőrészen — mint mondtam — előre jelöljük ki a kivágandó fákat, a minél a következőket tartjuk szem előtt:

1. Ha a munkába vett faállomány széle egyszersz mind erdőszéle, azt érintetlenül (védőköpenynek a szél stb. ellen) hagyjuk.

2. Beljebb menve ne akarjuk az állományt a meddig látunk, mind szemlélet és bírálat alá venni, hanem nézünk meg figyelmesen mindég csak a közvetlen közelünkben levő fák koronáját s ezek közül kiválasztva az erdő mennyezetének alkotásában résztvevő legjobb fejlődésűeket, a többit kijelöljük kivágásra úgy, hogy a megmaradók koronája lehetőleg körös-körül teljesen szabadon legyen, de másrészt olyan nagy részt ne üssünk az erdő mennyezetében, a milyenbe egy fának a koronája (természetesen olyan fának, mint a minők állva maradnak) beférne.

3. A meghagyásra kiválasztott fákat tetőtől-talpig megvizsgáljuk s a melyeknek törzse valami betegség vagy hibás fejlődés miatt kifogás alá esik, a helyett — ha van — más, jobb reményre jogosító egyedeket ha-

mindnyájan bóbiskolnak. Igaz, hogy egypár sort írni s úgy kérni fölvilágosítást, egyszerűbb lett volna; de mikor abból a fajtából volt, a melyik inkább ázik hatórással székéruton, semhogya hat sort vessen papirosra; mi több, azt előbb kieszelve s meghányja-vesse, hogy mit is kéne írni.

A kis mokánylovak, a melyek erre a kapaszkodós környékre éppen a legjobbak voltak, csakhamar előálltak. Berti úr fölászott a szekérré; (ilyen sárban jobb volt az, mint a kocsi, mert a löcsös alkotmány nem igen dől), beburkolódzott a halinaszűrőbe, a melynek a gallérját a füle fölé húzta; éppen csak sapkás fejbúbja meg torzonborz bajusza fölött viruló orra volt kint a nagy szűrőből. Katalinnak, hűséges gazdasszonyának, a ki még elég tüzről pattant fehérszemély vala, visszamordult valamit, a mit csak ő, meg talán a gazdasszonya értett, s végül ráförmedt a kocsisra: hajts!

Haladtak a «hegyről» lefelé, s Karvalynak megint úgy rémlett, a hogy ilyen ködös időben máskor is, hogy valami nagy mennykő tóba kell belejutniok, minthogy a dombalja a ködben nem is látszott.

Csak lépésben mehettek, olyan mélyre vágott a kerék, s különben is ezek a «macskák» nem arra valók voltak, hogy ügetőversenyeket nyerjen velök a gazdájok.

Berti hallgatta egy darabig, hogy szölongatja a kocsis

a lovacskákat, egyhangú, elnyújtott ümmögéssel: Bogáárr!... Dereess! meg újra... Bogáárr!... Dereess!... s végül is azt escelekedte, a mit a szekéren rendesen szokott, tudniillik elszunnyadt; mi több, valóságosan el is aludt. Mindössze egyszer érzett fel rövid másodpercekre, s ezt is szokatlan esemény okozta. A fene ködben szemközt jött rájuk egy alkalmatosság ebben a nagy elhagyottságban, s a kocsis — már mint a másik — nagy csápolással biztatta a lovait, a melyek ugyancsak fujtak a kapaszkodón, minthogy fölfelé tartottak.

— Vajjon ki lehet az a bolond, — gondolta magában Bertalan, — a megtisztelést a másik utasra értvén, a ki szintén ilyen időben s ilyen úton delectálja magát; de minthogy szépen elhaladtak egymás mellett, sőt már jócskán el is távolodtak egymástól, tehát nem törődött tovább az «eseménynyel», hanem folytatta az alvást ott, a hol elhagyta.

Egyszer aztán végérvényesen megállott vele a szekere, minthogy a Tengelytörő-tanya úri lakása előtt voltak.

Berti úr föltapogatózott három falépcsőfokon s a sötét ámbitus fala mellett vonult a jól ösmert ajtó felé, a mely a házba nyilott. Onnan éppen kijött valaki lámpással.

Jó arcú, gömbölyded nőszemély volt; fürge, vidám és egy kissé zajos hajlandóságú, mert a mint meglátta

gyunk meg, még ha gyengébb fejlettségű is s ha nincs. inkább ott hagyjuk a hibás törzset a legközelebbi át-erdőlésig, minthogy a kellőnél nagyobb rést nyissunk a záródásban.

4. Különösen a csoportban levő törzsek megbontására törekedjünk, hézagos helyen pedig hagyjuk lábon a talaj beárnyalása és a szomszédos törzsek ágtisztulása érdekében az erdő mennyezete alatt élő, elmara-dott fejlődésű fákat is.

5. Elegendes fanemű állományban az értékesebb fanemnek kedvezünk, nem tévesztvén szem elől, hogy az elegendes tenyészlet ennek is előnyösebb, mintha tisztán csak az a fanem volna.

6. Áterdőlés után az állomány benövi az ütött hézagokat. Az ismételt áterdőlésnek akkor érkezett el az ideje, ha a fák már kezdenek szorulni s ha már szedhetünk ki annyi fát, a mennyi pénzübelileg érdemes a kihasználásra.

Ezek betartásával nyugodtan végezhetünk áterdölést, egy fa kijelölésénél sem feledvén, hogy az nem a kivágandó, hanem a lábon maradó fák érdekében történik s így csakis utóbbiak javára intézendő.

A dämvadak és vadsertések járványos betegsége.

Magam is több éven keresztül sűrű erdőségek által körülvevett vidéken lakva és szolgálatot téve, sűrűn fordultam meg erdészek házában, egy-egy éjjelre meg is pihenve vendégszerető körökben.

Sok mindenről esett szó ilyenkor, ki-ki beszélt szakmájáról, érdekesebb észleleteiről és csodálatosképen

megesett, hogy az erdészeti és állatorvosi tudomány néha közös érdekekben találkoztak egymással.

Nem egy ízben győződtem meg arról, — mióta e lapok hasábjait néha-néha felkeresem közleményeim-mel — hogy e lap tisztelt olvasói nagy érdeklődéssel viseltetnek az állatgyógyászati kérdések iránt és ezeket a dolgokat szívesen tanulmányozgatják. Ez a rám nézve örömteljes jelenség sarkal arra, hogy ezuttal is az erdészeket különösen érdeklő dologról mondjak el egyet-mást, a mit adandó alkalommal haszonnal fordíthatnak szolgálatuk ellátására.

Nem ritka jelenség az, hogy a dämvadak és a vadsertések között járványosan lép fel egy betegség, mely rendszeren nyolcz napi lefolyás alatt tömegesebb kárt okoz, az elhullások révén megcsik, hogy egész falkái e vadaknak pusztulnak el. de magyarázatát e pusztulásnak senki sem tudja adni, rendszerint a járványt lépfenének minősítik, pedig az attól nagyon távol áll.

Ez a járvány nem más, mint a dämvadak, vadsertések és szarvasmarhák vérömléses septicæmiája vagy a feltalálója után elnevezve a *Bollinger-féle* járvány. Ez a betegség nemcsak azért bír fontossággal az erdész emberekre, mert a gondjaikra bizott vadban okoz tömeges elhullást, hanem azért is, mert ezt a betegséget saját tehene is megkaphatja és abban el is pusztulhat.

A betegséget először *Bollinger* tudós fedezte fel 1878-ban, München tájékán észlelte annak fellépését szarvasokon és vaddisznókon. Ebben az időtájban Münchenben a vadas kertben nem kevesebb mint 153 dämvad és 291 vaddisznó hullott el. 1887-ben Bajorországban a bindlachi kerületben 100-nál több, 1874-ben Poroszországban 2000-en felüli nemes vad pusztult el.

a nagy szűrt, a sapka tetejét s a vörös orrot, elsikította magát:

— Jézusnak szent lelke! hát magok visszajöttek? Karvaly szétnyitotta magán a szűrt.

— Kikről beszél maga, Bözse szentem.

Bözse asszony odatartotta a lámpást a vendég mögé.

— De iszen az én gazdám nincsen itt... Hát nem találkoztak?!

A vendég nagyot nézett.

— Hol találkoztunk volna?

— Jaj-jaj, — sipította Bözse, — iszen az urunk odament magához.

— Szépen vagyunk, — álmélkodott Berti s a homlokára csapott. — Akkor hát ő volt az a — bolond.

Ezt ugyan nem egészen értette Bözse asszony, de minthogy természetében volt a vidámság, tehát harsogva kacagott:

— Maguk elmentek egymás mellett! na, lesz káromkodás odafent! Hahaha!

A káromkodásra ugyan idelent se sokat kellett várnia, mert Karvaly már rákezdte; de hirtelen abba hagyta mégis. Megakadt a szeme a Bözse pirosságtól szinte kicsattanó arcán, s az arca közepén pajzánkodó gödröcskén. Lecsillapodott. Indult be a házba.

— No hát, én itt vagyok. Most már megtörtént. Csak lesz esze annak a Ferinek, hogy ha megérti a dolgot, visszafordul. Ő neki sokkal könnyebb. Most ő jön lefelé.

Bözse ott kacarászott folyvást mögötte, miközben bevonultak. A csodálkozástól nem tudott hova lenni. De azért nem feledte el, hogy ő a ház lelke s hogy itt most váratlan vendég van, a kiről gondoskodni illik.

— No, ténsúr, akkor csak szálljon meg minálunk. A gazdám is csak ezt teszi maguknál. Azok meg ott várják vissza magát, fogadni mernék rá. Katalinkát meg is czirógatja az én hunczut gazdám, tudom! — (S nagyot kacagott az ötletének.)

Bertalan ellenben erre a hamiskodásra elkomolyodott, pedig már éppen bizsergést érzett az ujjáiban, hogy csipjen egyet a Bözse mosolygós gödröcskéje táján. De mintha ezzel föl is szabadítaná a gonosz sorsot minden viszonzásra, megtorlásra, úgy érezte. Hátha az a léhűtő Feri csakugyan visszaél az ő távollétével? kitelik a bitangtól! (Hogy vajjon Katalinkától mi telik ki, arról gondolkodni eszébe sem jutott.)

Bement az irodába, a hol Feri tulajdonképen állandóan lakott. Itt szokta végezni, a mi dolga akadt. Ilyen őszi időben itt már rendszeren fűtöttek. Most is jó meleg volt.

A betegséget egy bacillus idézi elő a Bacillus bovisepiticusnak egy varietása.

A betegség iránt legfogékonyabbak a dámvadok és a vadsertések, de ugyancsak fertőző az a szarvasmarhára és házi sertésre is. Volt eset rá Olaszországban, hogy szamarak is megkapták e betegséget.

Az állatok a fertőzés csiráját leginkább a táplálék útján szedik fel és a fertőzés legtöbbször a bélesatornán át történik, azonban fertőződhetik az állat a bőr sebein keresztül vagy ha a szájban vannak sebzések, ez azonban a ritkább eset. Egyesek azt is tapasztalták, hogy szunyogesipések útján is jelentkezik a betegség.

Leginkább észlelték a betegséget oly erdőségekből, amelyeknek talaja túl vizenyős, nedves, iszapos és ilyen helyen rendszerint az ivóvízzel történik a fertőzés, leginkább tavasszal a lágy meleg időben.

Maguk a megbetegedett állatok úgy fertőzhetnek egyéb állatokat, hogy vagy vérükkel vagy bélsarakkal, mely rendszerint véres szokott lenni, fertőznek meg más állatokat. Különösen a vér az, amely ilyenkor igen bőségesen tartalmazza a ragáj anyagot.

A betegség az élő állaton külső, jól észrevehető tünetekben jelentkezik. Az állatok hőmérséklete nagyon magasra száll; így pl. szarvasmarhákon többszörös méréssekkel megállapították, hogy a láz $42.0\text{ }^{\circ}\text{C}$ érhet el. Az állatok érverése szapora; lépés gyorsított, az állatok igen bágyadtak, már a szőrük is eltérést mutat, a menyinyiben szörzetük igen borzalt, sőt nem ritkán egyes testtájokon erős izomremegés is látható. Megszűnik természetesen ezzel kapcsolatosan az étvágy és a kérérdzés is, de meg teheneknél a tejelválasztás is. A bélsár is erős eltérést mutat, a mennyiben előbb sötétbarna, ke-

mény, később pedig véres hasmenéssé alakul át, amelyben nem ritkán fonálszerű fehér csafatok láthatók. Ugyancsak mutatkozhatik orrvérzés is az esetben, ha a bántalom a tüdőkre is áterjed.

A betegségnek két alakja ismeretes. Vagy a bőrön mutatkoznak elváltozások, a fej, a torok, a gége, a nyelv és a bőr dagadnak meg, kezdődhetik a bántalom valamelyik végtagon és innen halad felfelé. Ilyen esetben a bőr nagyon feszült, dagadt, fájdalmas, valamint a többi beteg táj is. A szemekből erős könnyezés látható, a szemhéjak dagadtak. Az állatok a fej betegsége esetén nehezen nyelnek, nehezen lélegzenek és inni is alig tudnak, szájuk nagyon nyálzik, a nyelv pedig anynyira megdagad s deszkakeményvégvé lesz, hogy a szájából féloldalt kilóg.

Legtöbbször a bántalom eme alakjánál fulladás következtében elhullanak, a mit előmozdít a végkimerülés is.

A betegség másik alakjánál a bántalom főleg a tüdőkre szorítkozik, ezt azonban rendszerint, ha nem súlyos mérvű, ki is heverhetik.

Általában azonban a tapasztalás azt bizonyítja, hogy a betegek 85—95 % -a el szokott hullani e betegségben.

Védekezni vajmi nehezen tudunk, főleg ha vadon élő állatokról van szó. Ott a legsürgősebb teendőnk a hullákat és váladékot elégetni, a helyet fertőtleníteni és a fertőzés csiráját előltni. Szarvasmarhánál az állatot nedves helyről magasabban fekvő jó szellős helyre kell vezetni és állatorvosilag kezelteni.

Mivel legjobban a beteg és elhullott vadak terjesztik a bajt, úgy erdész embernek, ha ilyen betegét vagy hullát talál, ártalmatlanná kell tennie, mert a vadallo-

Ráadásul harapni lehetett a vastag pipafüstöt. A Bözse asszony lámpája olyan szomorkásan pislogott ebben az alvilági füstben, hogy úgy látszott, mintha fátyol volna eléje terítve.

— No hát, csak tesszen rágyújtani; mulasson, a míg meg nem jön a gazdám. Aztán én meg elmék vacsorát főzni. Mit szeret? Különben majd tudom én. Csak bort hadd hozok addig is. Van ám jó. Új hordót csapoltunk. Finomat!

Csettintett a nyelvével s kacintott. Bertalant megint megkísértette az ujjá hegye; de hazagondolt és türtőztette magát. Valaki mintha azt súgta volna neki: «szemet szemért, fogat fogért»; alig mert hát rápillantani Bözsire, pedig az kétszer-háromszor is elmondta: «megyek már, megyek...» a nélkül, hogy igazán ment volna.

Szinte megkönnyebbült Bertalan úr, a mikor végre csakugyan maga maradt. Ledobta a szűrt meg a kucsmát; megfésülködött a tiz ujjával; szétsimította torzonborz hajuszát és előkeresett egy pipát, az ő rendes vendégpipáját, a melyre rágyújtson. A dohányos doboz ott volt az asztalon, abból a pipát lassan, szakértelemmel megtömte. De e közben folyvást kifelé fülelt, hallgatódzott. Nem hall-e valamit vagy valakit; kocsizör-

gést, nyekergést, lóprűszkölést, kocsiskáromkodást s több efféleket, a minek megörülhetett volna.

Bizony semmit sem hallott, ha csak azt nem, hogy mintha eső verdesné halkan az ablakot. Ha pedig eső lett a ködből, akkor igazán inkább fölakasztja magát az a mibaszna Feri, semhogy visszafelé is ázzék; ennyire ismerte már a kedves barátját.

Leült a nagy karosszékre, de az alacsony volt neki; fölkelte és sétálni kezdett le s föl. A közben pipázott; fujta a füstöt, mintha fizették volna érte. Tünődött, tanakodott. Vajjon visszajön-e Feri? Ha jön, akkor már útban is van. Akkor félóra alatt itt lesz. Ha nem lesz, akkor nem is jön. Akkor szent, hogy ő is úgy okoskodik: «hátha az a mibaszna Kárvály majd csak hazakerül? És ha nem kerül: akkor is itt van Katalinka...»

Hm, hm! Tán legjobban is lenne befogatni, menni. De most már teljesen sötét van; éjszaka van; a vízmosások közt föl lehet fordulni. Még baj nélkül is legalább egy óráig vergődik fölfelé. Bolondság lenne, nagy bolondság...

— Itt maradok, itt én! — biztatja magát és körültekint; azt keresi, hol hál majd; van ugyan vendégszoba, de az fütetlen, fagyos; legbiztosabb a Feri ágya; az nyilván ott van a benyilóban.

mányon kívül saját háziállatai egészségét is veszélyezteti, ha nem jár el kellő körültekintéssel.

Dr. Kukuljević József.

Egy hasznos rovarpusztító szárnyas meghonosításáról.

Irta: Gy. Gy. K.

Erdőink-mezőinkre oly hasznos éneklő szárnyasaink védelme soha eléggé gyakran nem hangsúlyozható még azok előtt sem, a kik rendszeres óvásban és gondozásban részesítik a szárnyasvilágot; — nem pedig azért, mert a rovarirtó hasznos szárnyasvilág temérdek ellensége mellett, soha el nem érhetjük éneklőinknél azt az állományt, a melyre a «túlszaporaságot» rámondhatnak. Az az igyekezet tehát, a melylyel erdőink, berkeink, kertjeink oltalma érdekében, az éneklők meglevő állományát védjük, ujakat betelepítünk, azokat meghonosítjuk, soha kárba nem vesző, sőt dicsérendő fáradozásnak tekinthető.

A szembeötlően hasznot hajtó rovarpusztító éneklők sorában az első helyre tehetők a seregélyfélék. Ezek közül is a sáskairtó rózsaszín seregély, másként pásztormadár, a távol keletről jelentkezik időnként minálunk. Hasznos munkálkodás tekintetében honi szürkéseregélyünkkel s a pásztormadárral egyaránt vetekszik aztán az északafrikai partmelléki tartományokban otthonos szép tollazatú atlaszseregély (*Lamprotornis chalybeus*), a mely hazánkban némi fáradsággal hamar meghonosítható volna.

Az atlaszseregély kedves énekén és szép tollazatán kívül, kétségtelenül megérdemelné azt, hogy kiváló figye-

lem és gondozás tárgyává tegyünk, azért a fáradhatlan igyekezetéért, a melylyel a kártékony rovarvilágot állandóan pusztítja. Afrika rengeteg területein ennél a seregélyfajnál hathatósabb rovarpusztítót alig találunk, már pedig Afrika hasznos éneklőinek sorozata ugyancsak dús és változatos.

Az otthonául Észak-Afrikát valló atlaszseregélylyel Afrika legtöbb tájékán, sőt Ázsia enyhébb tájain is gyakrabban találkozhatunk azért. Az ott lakó népek rovarpusztításáért mindenütt kiméletben részesítik. Földrésznünk több tájékán, főként Dél-Franciaországban végzett eredményes honosítási kísérletek szólnak a mellett, hogy betelepítése hazánk erdőségeibe, nem volna épen kárbavesztett fáradság.

A közönséges szürke seregélyünkkel nagyságban, alkatban és életmódjában egyaránt egyező atlaszseregély, tollpompájában némileg emlékeztet a díszes paradicsommadárra. Gyönyörűen zománczozott tollazata a háttájon bronzzöld; melle égszínkék. Sötétzöld fark- és szárnytollainak vége azurkék. Általában tollazata a kék és zöld színek legváltozatosabb árnyalatait egyesíti magában. A kakas tollazata szindúsabb, élénkebb mint a tojóé, bár a különbség nem oly szembeötlő náluk, mint a szárnyasvilág egyéb képviselőinél.

Az atlaszseregély folyóvizek mentén elterülő erdőségekben tartózkodik legörömebb. Kalászerés idején azért a vetéstől ringó alföldet is gyakorta fölkeresi; mindamelllett az enyhébb éghajlatú hegyvidéken is otthon érzi magát. Párja mellett hűségesen kitart s azt soha magára nem hagyja. Úgy a szabadban, mint fogságában, egyéb seregélyronkságához hasonlatosan, szembeötlően élénk, vidorkedvű szárnyasfaj marad.

Éppen jön Bözse asszony és hozza a bort.

— Hallja-e, Bözse szentem, hol szokott Feri hálni?

Bözse megbotlik, s abba belepirul; szinte lecsapja a borosüveget az asztalra, hogy csakúgy tánczol mellette a pohár.

— Hát hol... hol! Jobb lesz, tesszen inni; ehun a jó bor, ni. A vacsora is kész lesz nemsokára. (Kipördül.)

Berti újra sétál és tünődik. Esik-e még? Mintha már nem is esnék. Vajjon jön-e Feri? Ha nem jön, meg is ütheti akkor a...

Nem fejezi be. Nagyot kiált:

— Még sem maradok, nem én!

Bözse asszony ijedten nyit be.

— Szent Isten, mi baja?

Bertalan nem szól, csak kapkodja magára, a mit levetett volt. Bözse csakhamar nem lát egyebet belőle, mint torzonborz bajuszát meg az orrát.

— Hát el tetszik menni? Ejnye, ejnye!

— El én; fogasson! Álljon elő a kocsisom, de mindjárt.

Megtörténik, és Berti fölkászolódik az alkalmatosságra.

— Vágtass! — kiált a kocsisra. Mire a két mokány meggömbösi a hátát és lépésben dagasztja az istentelen sarat.

Bözse nem tehet róla, — kaczag. Maga sem tudja, miért, csak kaczag. Bertalan attól még dühbe is gurul. De szólani röstel.

Eltűnnek. Következik a puszta, odakint. A faszor. A ködös, esős, késő esti tájék. A faszorban tutul a szél. Azontúl még jobban. A csiga nem mászik úgy, mint ez a két gebe. De mikor itt nem lehet másképen. Muszáj itt megint elaludni.

Berti arra riadozik, hogy elhalad mellettük egy szekér s a kocsis dűnyögve püföli a lovait, a melyek tán még a Parittyásbeli csigáknál is csigábbak.

Mind a ketten sejtik a kocsin ülők, hogy ki lehet az a másik amott; de nem szólnak. Dühösen hallgatnak. Majd, tán még megálljanak itt, esőben, sárban, és örüljenek egymásnak; kezdjék kapaczitálni egymást, vissza, egy kvaterkára.

No még csak ez kellene!

Inkább elfordítják a fejüket; jobban behúzzák a nyakukat, hogy ráfoghassák: iszen semmit sem láttak, semmit sem vettek észre; szunyókáltak. Sőt mélyen aludtak.

Magukban pedig csak egy kívánságuk van.

— Bárcsak már otthon lennének.

Napközben nagyobb csapatokban is fölkeresi a fák és bokrok alját, sőt a szántóföldet is, hogy kénye-kedve szerint bogarászhasson ott. Bámulatos alaposággal képes egy-egy tájat mindenféle rovareműtől megtisztítani. A legparányibb kukacot is kiböngészi a haraszt alól, hogy közvetlenül felgallyazkodás előtt még alkonyszürkületben is a fák és cserjék minden egyes rügyét, levelét, virágját fenekestül felforgassa egy-egy ott rejtőz bogárért.

Az atlaszseregély röpiése csöndes és nyugodt. Kevésbé gyakorlott vadászszem is észreveheti a simán tovaebbenő, csillogó tollazatú hasznos kis szárnyast, s így minden bizonynyal kimélni fogja. Fogságában a hangyatojás és kukaczfélén kívül a magneműt is megessi.

Az atlaszseregély egyes madártenyésztő telepekről ma már könnyű szerrel beszerezhető. Hazánk alkalmas éghajlata mellett, az alföldeken s a szelidebb magaslátú hegyvidékek erdőségei táján egyaránt meghonosítható volna. Ősz beálltára persze hazánkából is vándorútra kelne, hogy rügyfakasztó tavasszal, társaival együtt megint visszatérjen a vendéglátást nyújtó új otthonukba.

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: Hreblyay Emil m. kir. gazdasági felügyelő.

Méhes felállítása és a méhek tavaszi gondozása.

Nem tudjuk eléggé olvasóink figyelmébe ajánlani a méhészettel való foglalkozást, mert ebből — erkölcsileg nemesítő hatása mellett — igen szép anyagi haszonra is tehetnek szert. A méhészkedés aránylag igen csekély befektetést kíván s ha azt szorgalommal, értelemmel, odaadással műveljük, anyagilag is gyarapodni fogunk, a mi bizony mindnyájunkra ránk fér. Annyi szabad idővel mindnyájan rendelkezünk, a mennyit a méhekkel való foglalkozás megkíván s azt a kis munkát, a mit a méheknek szentelünk, azok bőségesen visszafizetik. A méhészkedést, különösen ha azzal még sohasem foglalkoztunk, ne kezdjük el nagyban, hanem csak egykét, legfeljebb három családdal. Ezek nem adnak sok dolgot s így jobban begyakorolhatjuk magunkat a velük való bánásmódba, úgy, hogy mire méhállományunk a természetes szaporulat útján megnövekedik, akkor már tapasztalataink is annyira megbővültek, hogy a nagyobb állományyal is könnyebben boldogulhatunk. A méhes felállításától a terület hiánya ne riasszon vissza senkit, mert a legkisebb területen is lehet méhest állítani, csak akkora tér legyen, hogy azon a kaptárok, vagy kasok elhelyezhetők legyenek. Minthogy azonban olvasóink legnagyobb része olyan helyzetben van, hogy a méhes felállításához szükséges terület bőven áll rendelkezésére, azért jó, ha a méhes helyének kijelölésénél a következő általános szabályokat szem előtt tartja:

A méhes lehetőleg nyugodt, csendes és főleg szélmentes helyen állítandó fel, mert a zaj és a lárma a méheket munkájukban zavarja, a szeles, léghuzamos fekvés pedig minden időszakban, de különösen tavasszal nagyon káros a méhekre; bármilyen erős és népes

is a méhes család, az nem fog szépen fejlődni, ha a dolgozó méheket a tavaszi zord szelek a kaptárból, vagy kasból való ki- és beröpülésnél hátráltatják; a rosszul elhelyezett méhesnél nagyon sok méh pusztul el azáltal, hogy a szél a méheket elsodorja, vagy a földre nyomja; ilyenkor gyakran előfordul, hogy még a népes törzsek is — különösen ha gyakori és erős szelek vannak — összes dolgozóikat elvesztik; míg viszont kedvező helyen levő aránylag gyenge családok is szépen fejlődnek. A méhes helyének azonkívül száraznak is kell lennie; nedves, posványos területen a méhek nem fejlődnek, mert a kaptárokból csakhamar kívül is, belül is penész képződik, a mi esetleg az egész családot elpusztíthatja, de legalább is szenvedővé, beteggé teszi. Ha mégis más hely hiányában kénytelenek vagyunk a méhest nedves, nyirkos területen felállítani, úgy nemcsak a kaptárok, vagy kasok alatti területet, de az egész méhes környékét is töltsük fel jó vastagon kavicscsal.

Téves az az általánosan elterjedt nézet, hogy a méhest napos helyen kell felállítani. A méhek akkor is jól fejlődnek — feltéve, ha az előbbi követelményeknek eleget tettünk — ha lakásukat a nap egyáltalán nem éri. Ezt legjobban a vadméhek igazolják, a melyek a legsűrűbb erdőben tanyáznak, a hol a nap sohasem éri őket. Mindenesetre azonban legjobb, ha a röplyuk kelet, vagy délkelet felé néz, de a mellett minél árnyékosabb helyen áll a méhes, annál jobb. Nyári időben a röplyukra tüző forró napsugarak a méheket el is pusztíthatják s nem egy méhes család ment már e miatt tönkre. A ki valamely oknál fogva kénytelen a kaptárokat úgy elhelyezni, hogy azok röplyuka dél felé nézzen, az ültessen a méhes elé bokrokat és fákat, hogy azok a méhest beárnyékolják. A déli táj felé néző kaptárok méhei, ha nem árnyékoljuk be őket, nyáron a nap legmelegebb szakában, t. i. délelőtt 11 órától délután három óráig nem dolgoznak, hanem a kaptárok körül tehetetlenül hevernek, míg a más égtáj felé néző kaptárok méhei éppen ebben az időben hordanak a legszorgalmasabban. De nemcsak a forró nyári napsugár, hanem a tavaszi nap is káros a délre néző kaptárokra, mert az odatüző meleg nap kicsalja a kaptárból a méheket s kint a még hideg levegőn tömegesen elpusztulnak.

A ki közelebről vásárol méheket, az még most, az első kirepülés előtt szállítsa haza méheit, mert különben azok régi, megszokott helyükre visszarepülnek.

A ki már foglalkozik méhészettel, az gondoljon arra, hogy február vége felé rendszerint már olyan idő szokott lenni, a mikor a méheket a tavaszi tisztuló röpiésre, tudniillik a bélsár kiürítésére ki lehet engedni. Ha a méheket a tisztuló röpiésre nem engednénk ki, akkor a végbelekben meggyült ürülékkel, nem bírván azt tovább visszatartani, egymást, a lépeket s az egész kaptár belsejét bepiszkítanak. Ezért, ha előreláthatólag szép időre van kilátásunk, távolítsunk el a méhes és a kaptárok körül mindent, a mi a méheket a kirepülésben akadályozná s azonkívül a röplyukat a benne netán található elhullott méhektől is tisztogassuk ki. Ha a

méhek rendben vannak, úgy a tisztuló röpülésre nem szabad őket ösztönözni; ha azonban a bélsárt már a kaptárban kiürítették, a mit a kellemetlen szagról és a méhek folytonos nyugtalankodásáról vehetünk észre, akkor ösztönözni kell őket alkalmas meleg időben a tisztuló kiröpülésre, a mit úgy eszközölünk, hogy a kaptárt megkopogtatjuk, vagy pedig a röplyuknál többször erősen belehelünk a kaptárba.

Ha a tisztuló kiröpülés után a méhek szokatlan viselkedést mutatnak, úgy várjunk meg egy szép meleg napot s egyesítsük ezt a családot egy rendes anyás családdal, mert az ilyen törzs, ha egyébként minden rendben van, elanyátlanodott. Kaptárakban az egyesítést, hogy a méhek verekedését elkerüljük, akként eszközöljük, hogy az anyaméhes családtól 2—3 nappal az egyesítés előtt az anyát elvesszük; az egyesítés előtti nap este, mind a két családnak, de legalább is az anyátlannak folyékony mézet adunk enni. Másnap — természetesen meleg időjárás mellett — az egyik kaptárból kivesszünk egy lépet, méhekkel együtt, s azt a keretbakra felakaszthatjuk; e mellé egy másik lépet akasztunk a másik kaptárból, azután megint az elsőből és így tovább felváltva hol az egyikből, hol a másikkól, mindig körülbelül 2—2 cm-nyire egymástól. Ezután 10 percz mulva összetoljuk a kereteket a rendes távolságra, újabb 10 percz mulva pedig beakaszthatjuk azokat az egyik kaptárba, még pedig ugyanabban a sorrendben, a melyen a keretbakon lógtak. Az anyát még egyelőre zárva kell tartani, de 24 óra mulva már ki lehet engedni.

Ha pedig közönséges kúpkast akarunk egy másik kassal egyesíteni, akkor az anyátlan kast az est beállításával felfordítjuk, vagyis csúcsára állítjuk s a lépekre ligított mézet, vagy cukros vizet hintünk; erre azután ráborítjuk a szomszédos kast. Éjjel az anyátlan méhek felszívják a mézet s felviszik a felső kasba, mert természeti ösztönüknél fogva a mézet mindig fölfelé viszik. Mivel pedig mézet visznek, a felső kas népe örömmel fogadja őket, sőt maguk is lemennek és segítenek a mézhordásban. Másnap az alsó kast el lehet távolítani s belőle a lépet ki lehet szedni, a felső kast pedig eredeti helyére vissza kell állítani.

Ha tartalékos anyával rendelkezünk, akkor nem kell a családokat okvetlenül egyesíteni, mert az elanyátlanodott család szívesen fogadja az új anyát is; biztonság kedvéért azonban jó az anyát szoktatásban adni az árva népnek.

Ha a tisztuló kiröpülés után a levegő hőmérséklete árnyékban 10—12 Reaumur-fok meleget mutat, úgy a kasok és a kaptárak fenekén összegyűlt elhullott méhek és egyéb törmelék ki kell seperni.

Februárban azok a törzsek, a melyek elég melegek, fiasítanak s azért a költés megkezdése előtt ügyeljünk arra, hogy a kaptárak melegen maradjanak, mert különben a fiasítás meghül. Hogy a költés fennakadás nélkül menjen végbe, gondoskodjunk a méhek bőséges táplálásáról s arról, hogy a méhek háborítva, zavarva ne legyenek, valamint hogy elegendő víz álljon rendelkezésükre. A fiatal költés felnevelése zord időjárás mellett

a vízfordó méheknek gyakran életébe kerül, mert a költés táplálékának elkészítéséhez szükséges vizet néha messziről kell hordaniok. Ezért a gondos méhész segítségükre siet s az itatókészülékeket megtölti, vagy pedig egy kis szivacsot főtt, langyos vízbe márt s azt kissé kinyomva a röplyukon keresztül a fenéknek mintegy a közepéig bedugja.

A méhek itatása zord időjárás mellett legcélszerűbben a röplyukon keresztül történik, vagy ha másfajta itatókészülékkel vannak a kaptárak felszerelve, úgy felülről. Az itatásnál azonban ügyeljünk arra, hogy csak langyos vizet adjunk a méheknek, a felülről való itatásnál pedig még arra is, hogy minél kevesebb meleget engedjünk ki a kaptárból.

Beteges jelenségek a méheknél, a melyek szigorú tél után és rosszul kitelelt törzseknél rendszerint észlelhetők, arra intenek, hogy a törzsnek valamilyen baja van. Ilyenkor melegítő betakarások és langyos mézzel való etetés utáni néhányszori kiröpülés rendszerint meggyógyítja a betegséget.

A ki egy kaptárt, vagy kast máshol akar elhelyezni, az még az első tisztuló kiröpülés előtt tegye ezt; az első kiröpülés után már legfeljebb csak jelentéktelen jobbra vagy balra való eltolást szabad végezni.

Ügyeljünk arra is, hogy az első tisztító kiröpülés alkalmával a méhes körül tiszta fehérnemű ne legyen felaggatva, mert azt a méhek bepiszkitanák. Tanácsos azonkívül tavasszal a méhes körül szalmát hinteni, hogy a hidegtől esetleg megdermedő méhek ne a nedves földre, hanem a szalmára hulljanak; az ilyen megdermedt méheket gondosan össze kell szedni, tenyérben, vagy meleg helyiségben életre kelteni s azután a méhes közelében elereszteni, mire mindegyik a törzséhez vissza fog röpülni.

Szükségesnek tartjuk itt még különösen felhívni a természetbeni lakást élvező kincstári erdészeti alkalmazottak figyelmét arra, hogy abban az esetben, ha egy költségesebb, állandóbb jellegű bódét szándékoznak a méhes részére felállítani, ne mulasszák el ezt felettes hivataluknak bejelenteni s erre az engedélyt kikérni, a mely alkalommal egyúttal kérjék azt is, hogy netalán áthelyezésük esetén a bódét, illetve annak alkatrészeit magukkal viheszék, mert tudvalevőleg a természetbeni lakásban eszközölt építkezéseket az azt élvező lakó köteles utódjának ott hagyni. Ez természetesen a méhes családokra, kaptárakra, kasokra stb.-re mint ingóságra nem vonatkozik, hanem csupán a méhes elhelyezésére szolgáló állandóbb jellegű színre, vagy bódéra; de ennek is elejét lehet venni az által, ha annak elszállítására már eléve engedélyt kérünk. (—h.)

Különfélék.

Kinevezések. A m. kir. földmivelésügyi miniszter úr Bartha Árpád és Imre Lajos m. kir. főerdőröket a beszterezsei m. kir. erdőigazgatósághoz m. kir. irodaségdtisztekké nevezte ki.

Köszönetnyilvánítás. A pilismaróti m. kir. közalap. erdőgondnoksághoz tartozó erdészeti és vadászati altiszti személyzet folyó évi január hó 16-án zártkörű vadászbált rendezett, melynek tiszta jövedelme az erdészeti és vadászati altisztek özvegyeinek és árváinak segélyezésére fordították.

A segélyezés javára a következő felülfizetések történtek, melyekért a nemesszívű adományozók fogadják ezúton is a rendezők hálás köszönetét.

Tirts Rezső m. kir. közalap. főerdész, Mayer Ferencz fakereskedő, Illofszky Antal fakereskedő és Dósay Kálmán gyárvezető, egyenkint 10 kor., Fáy László földbirtokos és Valkó János m. kir. közalap. erdőaltiszt, egyenkint 4 kor., Ferenczfy József m. kir. közalap. főerdész, dr. Szilágyi Bertalan körorvos, Müller Lajos szikvizgyáros, Spitzer Mór fakereskedő és Szabó János m. kir. közalap. erdőaltiszt, egyenkint 3 kor., Gosztonyi Tibor földbirtokos, Karkecz Lajos r. kath. plebános, Hegedüs Gyula jegyző, Guggenberger Lajos ev. ref. kántortanító, Háhn Izidor fűszerkereskedő és Brigan Mátyás asztalos, egyenkint 2 kor., Hagara Ételka tanítónő, Jäger Juliska postamesternő, Reviczky Gábor szolgabíró, Hollós Károly ev. ref. lelkész, Bakule Károly postamester, Kelemen Ferencz segédjegyző, Rencz János tanító, Raáb Adolf kereskedő, Parth Rudolf, Martinovits Dezső borbély, Keller István m. kir. közalap. erdőaltiszt, Róka József m. kir. közalap. erdőaltiszt, Latzkovits Mihály m. kir. közalap. erdőaltiszt, Bartal József Kovács és Schaub János vendéglős, egyenkint 1 kor., Záborszki Lajos cipész és Szikorszky András, egyenkint 40 fill., Róka János 20 fill.

Továbbá hálás köszönetüket nyilvánítják a rendezők a táncszertem díszítéséhez átengedett tárgyakért is.

Nyugdíjbiztosítások. Tudomásunk szerint az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztárnál a következő nyugdíj-balesetbiztosítások történtek: Udvarhely vármegyéből: Fábian Mózes és Makó Lajos hatósági erdőőrök és Székely Ferencz hatósági erdőszolga az I. csoportban; Háromszék vármegyéből: Szurkos István hatósági erdőőr az I. csoportban 5-szörös tagsággal és Szepes vármegyéből; Roncskevicz Tivadar járási erdőőr az I. csoportban kétszeres tagsággal.

A magyar gólyák. A magyar ornitológiai központnak sikerült madárjelzésével megállapítani a magyar gólyák téli szállását. A múlt nyáron alumíniumkarikával ellátott 1200 fiatal gólya közül négyet Dél-Afrikában fogtak el, úgy hogy a tavaly Natalban elfogott öt magyar gólyával együtt megállapítható, hogy gólyáink Délafrikában telelnek. Az újabb négy eset a következő: Az 1415. számú Bogán (Bácsmegeye) jelzésű gólyát november 22-én Transvaalban fogták el. A gólya 8100 kilométert tett meg. Az 1432. számú gólyát november 28-án fogták el Natalban, 8300 kilométernyi utat tett meg. A 2504. számú Tokaj jelzésű gólyát december 14-én Basutolandában (8750 kilométert tett meg) és a 2298. számú Réty jelzésű gólyát Orangeban fogták el. 8500 kilométert tett meg.

A madarak életkora. A Färöer-szigeteken az a néphit uralkodik, hogy az ember annyit él, mint három ló, a varjú annyit, mint három ember és a holló annyit, mint hét varjú. A legidősebb éneklő madarak, melyeket Bedrstein ismert, voltak: egy 25 éves fülemile, 24 éves pacsirta, 23 éves stigliéz és egy 17 éves rigó. Az amsterdami állatkertben most is látható egy 58 éves Gaukler és egy 56 éves kondorkeselyű. A rotterdami-ban egy 45 éves pelikán és a londoni állatkertben nemrég pusztult el egy 40 éves daru. Gurneysen egy fekete gólyát 30 évig és egy ezüstsirályt 45 évig ápolt. Meade Waldow angol madarásznak még nem régen volt egy 71 éves bagoly-madara. Ez mindig egészséges volt és hasonlókori ölepárjával mintegy 93 fiatal neveltek életük során. Dániában 1859-ben egy 200 éves bagoly halt meg a fogságban és legidősebb utódja 69 éves volt. Bajorországban 1728-ban egy halászgémet fogtak el; ennek jobb lábán egy gyűrű volt. ebbe 1668 évszám volt bevésve. A hattyú tudvalevőleg sokáig él. Old Jack, a londoni St. James Park kedvence 72 évig élt. Amsterdam mellett, Alkmarban 1675-ben pusztult el egy szelid hattyú, melynek nyaklánczán 1573 évszám volt bevésve. 1887-ben Horn-foknál, a «Duchess of Argyla» hajón egy albatroszt fogtak; nyakán egy iránytű volt és ebbe be volt vésve, hogy 1840-ben, az Atlanti oceán közepén a «Columbusz» nevű amerikai hajó legénysége látta el ezen ismertetőjellel.

A sünnről. A sünn párzási ideje egy német megfigyelő szerint márczius vége és junius eleje közötti időre esik. A hímek ezen idő alatt rendkívül hareziasak. Indulatos voltuknak tompa morgás és különös dorombolással adnak hallható kifejezést. Olyan formán viselkednek, mint a borz.

A nőstény sünn nem mondható hűséges menyecske-nek, hét hétig viselős és kicsinyeinek száma 3—8 között váltakozzik. A kis sünnmalacok meztelenül születnek. A hátukon azonban meg van a tüskék kezdete, de olyan lágy állapotban, hogy nem alkalmasnak. Tenyészképességüket csak egy év leforgása után érik el. Ősz felé a fiatalok már önállóak lesznek és így téli szállásukat már maguk készíthetik el. Ez rendszeren akkor van, mikor beállott az első fagy.

Téli álma rendkívül mély. Alig lehet ebből felébreszteni. Volt eset, hogy egy ilyen alvó sünn lefejeztek, hátgerinczét átvágták, mellén szúrták át, mégis órákon, sőt több ideig lehetett a szív működését konstatálni. A sünn téli álma rendszeren márcziusig tart. Életideje kedvező körülmények között. 8—10 évre tehető.

Európa léghajó-flottája 1909. év végén. Ez idő szerint Németországnak van a legerősebb léghajó-flottája, amennyiben Gross, Zeppelin, Parseval, Schütte, Siemens-Schuckert és Rajna-Vestfáliai rendszerek szerint épült 14 léghajója és 5 repülőgépe van. Franciaország 29 repülőgép, de csak 7 léghajó felett rendelkezik. Oroszországnak 3 léghajója és 6 repülőgépe, — Olaszországnak 3 léghajója és 7 repülőgépe, — Angliának 2 repülő-

gépe és 2 léghajója, — Ausztria-Magyarországnak a Lebaudy és Parseval typus szerint épült 2 léghajóján kívül még 4 repülőgépe is van. Spanyolország az Espana léghajón kívül 3 repülőgép felett rendelkezik. Az összes európai államokban tehát jelenleg együttvéve 32 léghajó és 56 repülőgép áll a hadsereg szolgálatában.

Bizonyíték. Vevő: «Nyugodt lehetek, hogy ebben a kolbászban nincsenek trichinák» (a miből a galandféreg az ember belében képződik)? — Hentes: «Hogyan kerülhetne ebbe trichina, mikor látja, hogy mind a két vége be van kötve!»

Ellenkező hatás. Sörivő: «Az előbb ez a pinczér méregmentes sört hozott, most meg méregmentes szivart ad, aztán az ember ne guruljon méregbe!»

Hivatalos közlemények.

12,171. szám

I/B-I.

Valamennyi m. kir. kincstári erdőhatóságnak.

(«Az Erdő» című lap kezelése ügyében.)

Hivatali elődömnök 22,653/1907. és 105,085/1907. sz. alatt kiadott rendeletei kapcsán utasítom a kincstári erdőhatóságot, miszerint intézkedjék az iránt, hogy az altisztek a nekik kincstári költségen járó «Az Erdő» című szaklapot leltárilag kezeljék, s a kincstári erdőhatóság által beköttetendő évfolyamokat, mint leltári tárgyakat megőrizték.

Felhivom továbbá a kincstári erdőhatóságot, hogy a területében történő erdőőri kinevezéseket, előléptetéseket, s áthelyezéseket *ingyenes* közlés végett «Az Erdő» szerkesztőségével esetről-esetre tudassa.

Budapest, 1910. évi február hó 3-án.

A miniszter megbízásából:

Tomcsányi
miniszteri tanácsos.

Szerkesztői üzenetek.

T. I. Földpincze építéséhez mindenesetre legalkalmasabb a tölgyfa; de ha ezt nem tud szerezni, úgy az ákác is jó, mely tartósság tekintetében néha a tölgyet megközelíti. Ha azonban fenyőt kénytelen használni, úgy a jelzett czébra legjobb a gyantadús, keskeny évgyűrűs erdei fenyő, azután a fekete- és veres-fenyő. Elég tartós a jegenyefenyő is, különösen ha a pincze nem nagyon nedves és eléggé szellős és léghuzamos, a mi különben a benne elhelyezendő anyagok tartóssága érdekében kívánatos. Tartósabbá teheti a fát — eltekintve a különleges berendezéseket igénylő teltektől — ha a kéregtől meghántott s esetleg megbárdolt oszlopokat valamilyen kátrányolajjal jól bekeni; ez azonban kissé költséges lévén, azt ajánljuk, hogy forró Avenarius-féle karbolineummal (ez a sokféle karbolineum közt a legjobb) 2-3-szor az oszlopokat jól kenje be s ha megszáradtak, használja fel az építkezésnél. Ily módon a jegenyefenyő is eltart 12-14 évig, sőt szárazabb, szellős helyen hosszabb ideig is. Még egyszerűbb eljárás az, ha a kiszáradt faanyagot jól bemeszeli és azután építi be; ez is emeli némileg a fa tartósságát.

M. L. A múlt évi őszén Bu-lapesten megtartott erdőőri szak-

vizsgán 25 vizsgázó jelentkezett, kik közül a szakvizsgát 1 kitünő, 3 jó és 15 elégséges eredménnyel tette le, 6 pedig nem nyert képesítést. A feladott kérdéseket nem tudjuk.

F. V. Ha Ön most újból berukkol katonának, úgy katonai szolgálatának első két hónapja alatt ismét megkapja összes járandóságait. Egyébiránt olvassa el lapunk ez évi február 1-sői számában «A nyugdíjba beszámítható szolgálati időről és a tényleges katonai szolgálatról» közölt cikkünket, ott mindenre, a mit kérdezett, részletes útbaigazítást talál.

Gr. W. urad. erdg. Az Ön erdőőrei a védelmükre bizott vadászterületen — a birtokhatártól mintegy 2000 méternyi távolságban — hajtó kopókat lelőtték. Másnap a kopók gazdáit töltött fegyverekkel s hangos kürtszóval a kutyák keresésére indultak s ez alkalommal az Ön erdőgondnokságát is bejárták, míg a meglőtt kutyákat megtalálták. Első kérdésére, hogy az erdőőrök jogosítva voltak-e a kopókat lelőni, az 1883. évi XX. t-cz. 14. §-ának figyelmeibe idézésén kívül utalunk a m. kir. Curia 3551/1892., 12,479/1899., 1091/1899., 6262/1885 és 5426/1906. számú határozataira, melyek azt igazolják, hogy az erdőőröknek nemcsak joguk, de *kötelességük* volt jelen esetben a kutyákat megsemmisíteni.

A mi pedig kérdésének második részét illeti, kevés reményt nyújthatunk Önnek arra, hogy a kutyák tulajdonosai azért, mert az Ön területén töltött fegyverrel jártak, jogerős itélettel elmarasztalhatók legyenek, mert a töltött fegyvernek idegen vadászterületen való viselése az 1883. évi XX. t-cz. 26. §-ába ütköző kihágás tényálladékát rendszerint csak az esetben képezi, ha a *vadászat szándéka* forog fenn. A jelen esetben pedig nyilvánvaló, hogy a kutyák tulajdonosai kizárólag a kutyák keresésének s nem orvvadászat czéljából léptek az Ön területére. Végre azon körülmény, hogy ez alkalommal hangos kürtszóval jártak be az Ön erdejét, nézetünk szerint épen nem minősíthető tiltott cselekménynek.

E. M. Az I. osztályú kincstári erdőészeti altisztek fizetése évi 1000, 1100, 1200 és 1300 korona, a II. osztályú altisztek fizetése pedig évi 700, 800, 900 és 1000 korona. A fizetések 5-5 évenként emelkednek.

F. A. Miatán Sz. városnál teljesített szolgálata nem törvényhatósági szolgálat, ennél fogva az a nyugdíjba valószínűleg nem fog beszámíthatni. Akkor, mikor majd nyugdíjba fog menni, kérje ennek a szolgálatnak a beszámítását.

O. L. 1. Az állami kezelésbe vett községi sfb. erdőknél alkalmazott járási erdőőrök félárú vasuti jegy váltására jogosító igazolványra nem tarthatnak igényt, mert ők nem törvényhatósági, se nem állami alkalmazottak, hanem a birtokosok által fizetett magán alkalmazottak. — 2. Az «Erdészeti Ujság» úgy látszik már megszűnt; biztosan azonban mi sem tudjuk.

Többeknek. Több kérdésre helyszüke miatt lapunk legközelebbi számában fogunk válaszolni.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1910. évi január hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Földmiv. min. 480, Breznóbánya város 12—, Budapest főváros 20—, Brassó város 12—, Frigyes főhercegi urad. 2880, Gyergyótölgyesi erdőgond. 16—, Kolozsvári erdőig. 384—, Nagybányai főerdőhiv. 148—, Osztrák államvasut tsg. 68—, Pécs város 1080, Rimabrezói erdőhiv. 16—, Selmeczi főiskola 360, Br. Bánffy család urad. 56—, Veszprémi püsp. 20—, Zsarnóczai erdőhiv. 240—, Zágrábi erdőig. 20—, Négráddivényi urad. erdőfelügy. 6—, Bustyaházai erdőhivatal 300—, Kolozsvári erdőig. hd. 2445, Lippai főerdőhivatal 364—, Fogaras vm. 108—, Orsovai erdőhiv. 140—, Besztercebányai erdőig. 384—, Ungvári főerdőhiv. 196—, Antalóczi urad. hd. 1280, Bellatinci urad. 12—, Brassói adóhiv. hd. 1655, Gf. Breuner örök. hd. 4420, Fehértemplomi erdőgond. 20—, Nádasdladányi urad. 16—, Schoppenhauser János és tsai. 6—, Tatai főerdőhiv. 32—, Kistapolcsányi flihi erdőhiv. 28—, Olschowy L. hd. 5—, Eperjesi adóhiv. 3960, Kleisl Gyula 595, Liptóújvári főerdőhiv. 296—, Lugosi erdőig. 32340, Segesvári adóhiv. 76—, Vinkovezi főerdőhiv. 48—,

M.-Szigeti erdőig. 392—, N.-Köveresi erdőgond. 20—, Blockner J. hd. 364, Gf. Esterházy Ferencz erd. hiv. 20—.

1 koronát fizettek: Glavan Lajos, Berindán Vilmos, Csomán István, Kacsanovszky József, Kaszap Lajos, Szakál Pál, Szász Gábor, Bohuniczky Kálmán, Horváth József, Kiss Dénes, Lakatos Béla, Pelenczey József, Széles Gábor, Kovács Miklós, Huszágh Adolf, Vajai József, Horváth András, Ketrineszku Miklós, Márta Sebők, Torma István, Racskó János, Berényi Rezső, Czere Sándor, Kecsmár Ferencz, Voin Mihály, Albert János, Rózsa János, Szikorszky Jenő, Miskovits Péter, Gressó Lajos, Helf János, Hunyadi János, Polacsek János.

2 koronát fizettek: Cservenka Márton, Dénes József, Farkas Károly, Kaiser János, Kovács György, Lukács János, Parna János, Puska Pál, Simon Ferencz, Sütő Lajos, Szalkai József, Takács János, Tibori János, Zier Árpád, Balogh Ferencz, Bálint Áron, Béky Albert, Belyák Pál, Bencze Vince, Braunsteiner Gyula, Buri József, Csérgő József, Czígú Miksa, Deák Ferencz, Esetovics Dániel, Fejes István, Ferenczi Pál, Fuchs Pál, Gudász Péter, Hersmanek Sándor, Hidvéghi György, Holler Ferencz, Kiss Ferencz, Kocsis Lajos, Kovács Mihály, Ladányi Frigyes, Méhes Ágoston, Mihály Ferencz, Molnár Orbán, Motz István, Orovián Elek, Pál János, Pasztórek Antal, Pózna Rezső, Romándi Géza, Schleer János, Szalay Lajos, Wunder Lajos, Briza Bohumil, Boldizsár András, Ifj. Csokierlia György, Droppa József, Grautner György, Granzer Jenő, Hurdu György, Hodi Menyhért, Haizler Károly, Kuliss Győző, Kósa Ferencz, Kattrá István, Matkovic Vilmos, Prie János, Szullik Frigyes, Szilágyi Palkó János, F. Szabó Mihály, Szabó Lajos, Sorbán Károly, Gere Antal, Keresztély Ferencz, Ongertő Márton, Vaszil László, Bárdos János, Horváth János, Horváth József, Juhász Mihály, Mólnos Ferencz, Farkas Géza, Bertá István, Halbaksz Andor, Nezei György, Kozák Tivadar, Mazur János, Bangócs János, Fassanek Pál, Pálovits János, Bándy Sándor, Harbás György, Stefuovszky István, Virlics Gyula, Csiskó Jakab, Farkeszku Vince, Hagovszky József, Lehoczky István, Papp János, Todorosz Atyim, Varga Gábor, Valter András, Winter Gusztáv, Kecskés László, Ujvári Sándor, Beszeda János, Ziegelhoffer Arnold, Hollósi István, Merreider István, Kiss Imre, Kóczé János, Pálfi Rudolf, Vajasy Károly, Mojzer József, Naszladi Sándor, Német József, Pusztai György, Győrffy Illés, Kapricza Miklós.

3 koronát fizetett: Nemsur Jenő, Kupovits József.

4 koronát fizettek: Bozner Gyula, Csoma Ferencz, Csiky Dénes, Fürtön Vince, Greisinger András, Horák József, Jakubovic János, Nádasdi püsp. erdőgond., Pap Antal, Sajóvárkonyi erdőhiv., Teszárs Győző, Békefi Miklós, Benczkó József, Bohus Károly, Bors János, Bunyák Jenő, Gf. Degenfeld erdőgond. Dohnányi Pál, Fábíán Béla, Ferenczi Péter, Fodor József, Koncsatu Tamás, Fördös István, Glaser József, Hajabács Károly, Hesz Ágoston, Horváth Imre, Ivány Géza, Jászói prep. erdőhiv., Kluger Antal, Kráthy Lajos, Lászlóffy Gábor, Mayer Gyula, Mogyorós István, Nagy György, Novák János, Pancsek Péter, Parapatics János, Pergyik József, Pitonyák Jakab, Rédl Károly, Ruz György, Sági Márton, Schaschek Nándor, Szabó József, Tökésujfalusi uradalom, Zagyvai erdőhiv., Ambrus Mózes, Cseh József, Dávid Ferencz, Gf. Esterházy hitb. erdőhivat., Erdős Károly, Fiskál Károly, Györki József, Gáspár Dániel, Kiss János, Károly György, Lőrincz Márton, Lokotárz Miklós, Péch Kálmán, Székely Pál, Szaltzer Lajos, Sydó Dániel, Somogyi Ipoly, Sinka István, Schudich Nándor, Teodorovics Ferencz, Witt Sándor, Dates Vazul, Frey Henrik, Makky János, Puncsin János, Róth János, Szamosközy Bálint, Bartha Béla, Györy Géza, Hajdics János, Janisch Sándor, Lakatos Pál, Major Gábor, Orosz János, Schönerberger Gáspár, Simon Géza, Steuka Lajos, Stiedl András, Urbán Gyula, Noll Ignác, Pápa-ugodi urad. erd., Tenkei püsp. erdőgond., Weszely Károly, Hermann János, Rác József, Ujbánya város, Vass József, Zathureczky Géza, Mick Rezső, Sálly-i püsp. erdőgond., Rác Béla, Ifj. Vedres István, Gf. Zedtvitz erdőhiv., Honyek Ferencz, Kovács János, Lonkay Antal, Pozsony Szt.-György város, Szakoleza város, Ács Géza, Balla János, Dés város, Gf. Erdődy S.

erdőhiv., Feruska István, Görgényi szakiskola, Harangozó József, Lóhn János, Magas Dániel, Máté Ferencz, Kotta János, Szöllősy József, Tomcsányi Gyula, Kabzányi András, Szabadszállás község, Várkonyi József, Danis Lajos, Kiss Sándor, Kizmann József, Nagy Géza, Varga József, Zakamenei erdőgond., Bogyó István, Karczag város, M Lazuri püsp. erdőgond., Bőjte János, Ács József, Ágrisi erdőgond., Hersch László, Pap Sándor, Sránkó Lajos, Tótsóvári erdőhiv. könyvtára, Palatkás István, Gf. Esterházy Sándor erd. hiv., Koller József, Schaffer Pál.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Alulirott erdőhivatal egy nőtlen fiatalembert keres, a kinek jó írása van, s a ki elég intelligens ahhoz, hogy az irodai munkák ellátását, számadások vezetését, levelezések végzését etc. elsajátítsa.

A kiknek ebben már jártasságuk van, a térképrajzolásban is birnak gyakorlattal, azok előnyben részesülnek.

Kezdőfizetés havonkinti 80 korona, egy bútorozott szoba, fűtéssel és világítással. Az állás márczius hó 1-én foglalható el.

Arczképpel ellátott kérvények a következő czimre küldendők: Pallini báró Inkey Pál erdőhivatala, Iharos, u. p. Iharosberény (Somogy megye).

Felvidéki grófi uradalomban mint alerdész és vadász alkalmazott egyén, ki 4000 hold erdőbirtokot kezel s kitünő bizonyítványokkal rendelkezik, április hó 1-re megfelelő állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható.

HIRDETÉSEK

413/1910. szám.

Pályázat.

Körmöczbánya szab. kir. r. t. főbányavárosánál 400 (négy száz) korona évi bérrel, 120 (egyszázhusz) korona rendkívüli segélyvel, 16 ürm.³ kemény és 16 ürm.³ puha tűzifa, két k. hold földilletményvel, természetbeni lakással és tiz % -os ötödéves korpótlékkal javadalmozott II-od osztályú erdőlegényi állás betöltendő lévén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy életkorukat, nyelvismeretüket, magyar honosságukat, feddhetlen előéletüket, testi épségüket s alkalmas voltukat igazoló okmányokkal és szakképzettségüket erdőőri szakvizsgálati bizonyítvánnyal felszerelt sajátkezüleg írt és szabályszerűen bélyegzett kérvényüket folyó évi márczius hó 20-áig hozzám annál is inkább nyujtsák be, miután a később beérkezett kérvényeket figyelembe nem veszem.

Körmöczbányán, 1910. évi január hó 31-én.

(5.)

Palkovics, polgármester.

Erdőőri vagy vadászati állást

keres 42 éves, róm. kath., nős, családos, szakvizsgázott egyén, a ki 12 évig egy grófi uradalomban mint számadó főerdőőr és öt év óta pedig mint főerdőőr és fővadász áll alkalmazásban, melyekről kitünő működési bizonyítványai vannak. Állását birtokok eladása miatt kénytelen volt elhagyni. Elvállalna magánerdő kezelést is, erdőrendezéshez és kezeléshez teljesen ért. Új állást folyó évi április hó 1-én foglalhatná el, állandó állását azonban bármikor. Címe a kiadóhivatalnál megtudható.

(7. III. 1.)

584 1910. szám.

Pályázat erdőőri állásra.

Pályázatot hirdetek egy, esetleg kettő erdőőri (II-od osztályu altiszti), előléptetés esetén egy, esetleg kettő I-ső osztályu erdőlegényi, egy, esetleg kettő II-od osztályu erdőlegényi, egy, esetleg kettő I-ső osztályu segéderdőőri és egy, esetleg kettő II-od osztályu segéderdőőri állásra.

Pályázók az 1879. évi XXXI. törvénycikk 37. §-ában körülírt szakképzettséget, az állami erdészet szolgálatába újonnan belépni kívánók ezen felül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket, kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos avagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényeiket folyó évi márczius hó 29-éig a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz nyújtásuk be.

Szászsebesen, 1910. évi február hó 7-én.

(8.)

M. kir. erdőhivatal.

32597/VII—A/1910. szám.

Kincstári vadászterület bérbeadása.

A tótsóvári m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó mocsolyástelepi és újhutai m. kir. erdőgondnokságokban fekvő 7537/6 kat. holdas vadászterületnek az 1910. évi január hó 1-ső napjától számítandó 15 (tizenöt) egymásután következő évre leendő bérbeadása érdekében a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál folyó évi márczius hó 5-én délelőtt tíz órakor nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Kikiáltási ár 2000 korona évi haszonbér.

Bánatpénz 200 korona.

A terület vadállománya: fővad, öz, vadsertés és kevés apróvad.

Ezen árverésen részt vehet minden önrendelkezési joggal bíró magyar honpolgár, társulatok azonban, valamint kincstári és állami tisztviselők ki vannak zárva.

Bővebb felvilágosítások a földmivvelésügyi ministerium vadászati (VII/A—2) osztályában, továbbá a tótsóvári erdőhivatalnál szerezhetők.

Budapest, 1910. évi február hó 3-án.

(9.)

M. kir. földmivvelésügyi minister.

12410/I/B—1, 1910. szám.

Fenyő hasáb- és dorongfa eladás.

A besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság tanács-termében 1910. évi február hó 28-án délelőtt tíz órakor nyilvános írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Eladásra kerül a zólyombrézói gerebrakodóra leüsztatott fenyőtüzfából a versenytárgyalás útján leendő értékesítésre kijelölt 8000 ürm.³ fenyő hasáb- és dorongfa, mely ott bármikor megtekinthető.

Kikiáltási ár ürköbméterenként négy korona.

Bánatpénz 3200 korona.

Árverési feltételek, ajánlati űrlapok és boríték a földmivvelésügyi ministerium I/B. főosztályában és a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők meg. Budapest, 1910. évi február hóban.

(6.) *M. kir. földmivvelésügyi Minister.*

Eladó

egy drb. háromcsövű fegyver 16—16 golyós 500 Express 120 kor., egy drb. Bux-fegyver 16/500 Express 100 kor. — mindkét fegyver kitünően lő, teljesen jó állapotban.

Felvilágosítást ad Szeifert Antal urad. erdész *Sztolna* u. p. Szász-Fenes, Kolozsmegye.

(2. II. 2.)

Veszek bőröket.

(1. III. 3.)

Nemes nyest (sötét)	35—40 kor.
" " (világos)	28—32 "
Kő-nyest	24—30 "
Róka	6—10 "
Róka (erdélyi, egész prima)	10—15 "
Vadmacska	6—10 "

ELKÁN GYULA szücsmester
Budapest, Károly-körút 19.

Hollótojásért

5 koronát fizetek darabonként

és ajánlatokat kérek.

Olschowy, Brünn, Ottgasse 30.

Morvaország.

(3. II. 2.)

Elismert kitünő minőségű, szavatolt csiraképességű
tülevelű, lomblevelű magvakat,
gyümölcsmagot, fűmagot, gazdasági magvakat,
saját telepein nevelt, dús gyökérezetű

tülevelű, lomblevelű csemetét,
gyümölcsvadonczot, gyümölcsfát, sorfát, díszfát,
dísznövényeket, rózsát 100 legnemesebb fajban,
legjobb slavon kocsányos, kocsánytalan tölgymagköt
szállít

FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udvari szállító
magyar magpergetőgyára, erdészeti csemetetelepei
ZALAEGRSZEG.

(4. IV. 2.)